

The Westminster Standards on the Assurance of Faith (1)

The assurance of faith is not merely a theoretical subject in theology, but has immense practical implications for every believer. Many Christians have questions such as: *“Is my faith real?”*, or: *“How can I be certain that there is no eternal damnation, but salvation in Jesus Christ?”*

The Westminster Standards, a group of 17th century confessional documents, are among the most widespread confessions in present-day Christianity, upheld by many Reformed and Presbyterian churches. These Standards contain several statements regarding the assurance of faith. In a series of installments we will take a closer look at the doctrine of these Standards concerning the assurance of faith, and test whether this doctrine is according to Scripture.[1]

In the articles on the Westminster Standards the following abbreviations will be used:

LC	-	Westminster Larger Catechism
WCF	-	Westminster Confession of Faith
WS	-	Westminster Standards

In this first installment we will provide an overview of the Westminster Standards' doctrine concerning the assurance of faith.

Full assurance

The Westminster Confession of Faith (hereafter: WCF) has the following statement on faith in section 14.3:

“This faith is different in degrees, weak or strong; may be often and many ways assailed, and weakened, but gets the victory: growing up in many to the attainment of a full assurance, through Christ, who is both the author and finisher of our faith.”

In “many” believers (not necessarily in *all* believers, apparently) faith grows up to “a full assurance”. This section implies that, according to the WCF, ‘full assurance’ is not of the essence of faith; rather, it is a result, a fruit of faith. What is meant by ‘full assurance’? Is this a special kind of assurance, to be distinguished from another sort of assurance?

State of grace

In chapter 18 the WCF elaborates on the assurance of faith, under the heading “Of the assurance of grace and salvation”. In section 18.1 the WCF teaches:

“Although hypocrites and other unregenerate men may vainly deceive themselves with false hopes and carnal presumptions of being in the favor of God, and estate of salvation (which hope of theirs shall perish): yet such as truly believe in the Lord Jesus, and love him in sincerity, endeavoring to walk in all good conscience before him, may, in this life, be certainly assured that they are in the state of grace, and may rejoice in the hope of the glory of God, which hope shall never make them ashamed.”

The assurance spoken about by the WCF is the certainty of a Christian whether he or she is in “the state of grace”.

Three foundations

In section 18.2 the WCF goes on to provide a definition of this 'certainty':

"This certainty is not a bare conjectural and probable persuasion grounded upon a fallible hope; but an infallible assurance of faith founded upon the divine truth of the promises of salvation, the inward evidence of those graces unto which these promises are made, the testimony of the Spirit of adoption witnessing with our spirits that we are the children of God, which Spirit is the earnest of our inheritance, whereby we are sealed to the day of redemption."

This article has two notable aspects. Firstly, the WCF here defines three foundations for an 'infallible assurance': (a) divine promises of salvation; (b) inward evidence of grace, and; (c) the testimony of the Spirit.

Secondly, the 'certainty' of the believer whether he or she is 'in the state of grace' is defined as "*an infallible assurance of faith*". This explains why in the WCF section 14.3 is spoken about a 'full assurance' - this is similar to the 'infallible assurance', which is the assurance of a believer that he or she is in 'the state of grace'.

Assurance and essence

In section 18.3 the WCF elaborates on this 'certainty' or 'infallible assurance' and says this "*does not so*" belong to the essence of faith that a true believer may not wait long before attaining it (see underlined part):

"This infallible assurance doth not so belong to the essence of faith, but that a true believer may wait long, and conflict with many difficulties before he be partaker of it: yet, being enabled by the Spirit to know the things which are freely given him of God, he may, without extraordinary revelation, in the right use of ordinary means, attain thereunto. And therefore it is the duty of everyone to give all diligence to make his calling and election sure, that thereby his heart may be enlarged in peace and joy in the Holy Ghost, in love

and thankfulness to God, and in strength and cheerfulness in the duties of obedience, the proper fruits of this assurance; so far is it from inclining men to looseness.”

In WCF section 18.3 the phrase “*does not so belong to the essence of faith*” could be interpreted as saying that assurance belongs to the essence of faith, but not “so” (i.e. ‘in such a way’) that occasionally a believer could not wait for, or lose, this assurance. In this way, it may be argued, assurance still belongs to the essence of faith. This interpretation, however, is excluded by the Larger Catechism (hereafter: LC) Q&A 81, which explicitly denies that ‘assurance of grace’ belongs to the essence of faith:

Q. 81. Are all true believers at all times assured of their present being in the state of grace, and that they shall be saved?

A. Assurance of grace and salvation not being of the essence of faith, true believers may wait long before they obtain it; and, after the enjoyment thereof, may have it weakened and intermitted, through manifold distempers, sins, temptations, and desertions; yet are they never left without such a presence and support of the Spirit of God as keeps them from sinking into utter despair.

It should be noted that the LC Q&A 81 does not speak about a ‘full’ or ‘infallible’ assurance, even although in Q&A 80 it used the wording of the WCF (“*Can true believers be infallibly assured that they are...*”), but simply speaks about being assured of “*their present being in the state of grace*” and the “*assurance of grace and salvation*”. This confirms what we derived already from the WCF section 18.1 and section 18.2, namely that the Standards define ‘full’ or ‘infallible’ assurance as the assurance of being in the state of grace.

In a nutshell...

We can summarize the teaching of the Westminster Standards on assurance of faith as follows:

1. 'Full' or 'infallible' assurance of faith is the certainty of a believer that he or she is in the 'state of grace' (WCF 14.3, 18.1 and LC Q&A 81);
2. This 'infallible assurance' has three foundations: (a) divine promises of salvation; (b) inward evidence of grace, and; (c) the testimony of the Spirit (WCF 18.2);
3. This 'infallible assurance' does not belong to the essence of faith, thus true believers may have to wait long before they obtain this assurance, or may have it weakened or intermitted (WCF 18.3 and LC Q&A 81).

In our next installment, DV, we will take a look at a common Presbyterian interpretation of these statements.

[1] The author of these articles is M.R. Vermeer

De enige troost

Van een broeder uit de kerken ontvingen wij onderstaande inleiding van de preek over Zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus door prof. B. Holwerda, gehouden op zondag 1 september 1940.[i]

Reeds uit deze inleiding wordt duidelijk hoezeer niet alleen door K. Schilder, maar ook door deze 'voorman' van de Vrijmaking (1944) is gestreden tegen een antropocentrische prediking: in zondag 1 spreekt de *gelovige* over *exclusieve* troost! Hoe anders dan in het remonstrantisme of een 'bevindelijk' christendom, waarin de 'troost' langs een weg van werken of zelfonderzoek tot 'eigendom' wordt. Ook voor *De Gereformeerde Kerken* heden ten dage van groot belang.

Geliefden in de Heere Jezus Christus,

We moeten vanavond opnieuw beginnen met de behandeling van de catechismus. D.w.z. we willen voor de zoveelste maal een aanvang maken met de bediening van het Woord Gods, zoals dit in de catechismus is beleden. Want dit verstaat ge toch: we hebben hier in de catechismus niet te doen met een menselijk getuigenis. Als het dat was, konden we beter direct dit kerkgebouw verlaten. Als we aan één ding behoefte hebben, dan is het toch zeker wel aan het vertroostende Woord Gods. En als we één ding vandaag meer dan ooit kunnen missen, dan is het wel het menselijk getuigenis.

Er is een tijd geweest waarin men om het menselijk getuigenis riep; en die roep is in onze tijd nog niet verstorven. Maar wie onderscheiden kan weet, dat juist deze tijd de armoede, het volstrekt hopeloze van mensengetuigenis heeft gedemonstreerd. De één zegt dit; de ander weer wat anders. En straks komt een derde met nog weer een andere opvatting. Als nu de catechismus niets anders was dan een menselijk getuigenis, dan zou hij opgenomen zijn in dat grote geheel van denkbeelden en meningen, die alle hun eigen tijd hebben; die even de aandacht trekken en aanhangers verzamelen; maar die straks weer verdwijnen, omdat ze hun tijd hebben gehad. Die door een nieuwe generatie met gehoon worden verworpen of zonder veel ceremonieel begraven misschien; maar waarvan in ieder geval niets overblijft dan een vage herinnering.

Als de catechismus ook daartoe behoorde, dan zou het dwaasheid zijn in onze felbewogen tijd opnieuw naar hem te gaan luisteren. Want dan zou ook deze belijdenis vallen onder het vonnis, dat hij wel verwachtingen wekte, maar niet één daarvan vervulde; onder het vonnis, dat hij tenslotte de teleurstelling slechts verdiept en de ontgoocheling te bitterder doet zijn.

Maar nu is de catechismus *belijdenis*. En belijdenis, dat betekent, dat dit door mensen gesproken is, o zeker; maar dat het dan toch is een naspreken van wat een ander heeft voorgezegd. Belijden is niet, dat wij uitspreken wat we zelf denken en gevoelen en willen; maar het is, dat we onze eigen gedachten en overleggingen het zwijgen hebben opgelegd, om voortaan slechts te denken en te spreken wat God zegt. Die spreekt, spreke als de woorden Gods.

En als hier dus in Zondag 1 belijdenis wordt gedaan van de enige troost, dan is dat niet wat wij *houden* voor de enige troost, maar wat God *gaf* tot onze enige vertroosting. Dit is niet een beschouwing over troost onder en naast andere soortgelijke en gelijkwaardige beschouwingen. Maar dit is de enige waarheid inzake de troost tegenover alle verleugening van de troost.

Als ik Zondag 1 belijd, dan zeg ik niet: dit is nu voor mij het enige, dat me troost biedt, en zo heeft een ander weer iets anders dat hem vertroost, en een derde nog weer een andere troost. Maar ik zeg: dit wat mij troost, dat is het enige dat troosten kan; en die anderen missen alle waarachtige vertroosting. Ik heb de troost, en zij hebben die niet. Niet: ik dit, en zij iets anders. Maar: ik wel, en zij niet.

Als ik het goed zie, heeft het zin in onze tijd weer alle nadruk te leggen op het exclusivisme van het geloof, dat ons zeggen doet: dit is nu het enige, en alles wat er daarnaast aan troostmotieven uitgedacht en aan troostmiddelen gereikt wordt, is geen troost. Dit is de waarheid, en daarom is al dat andere leugen; dat andere betekent verloochening van de troost en daarom verlies van de troost.

Ik zeg: het is nodig, dat we vooral vandaag dit weer met alle nadruk zeggen, dat dit het enige is; dat er buiten deze troost geen andere is. Want er wordt vandaag heel veel als troost aangeprezen in de nood, die op ons leven ligt. Troost in het leed, verlossing van de ellende, zoals die sinds 10 Mei ook ons in ons nationale leven heeft overstroomd.

En natuurlijk, ik zeg niet, dat we daarin geen troost nodig hebben; dat de druk van onze tijd met Zondag 1 niets te maken heeft. Wie over troost spreekt, mag de omstandigheden van deze laatste maanden niet negeren. We willen dat ook vanavond niet doen.

Maar waar het nu in deze felle nood, in deze trieste ellende vooral op aankomt, dat is, dat we nu vasthouden voor onszelf en voor heel ons volk, dat de troost van Zondag 1 de enige is; dat deze troost alle andere vertroosting uitsluit; dat het belijden van deze enige troost vanzelf inhoudt, dat we verwerpen elke troost die zich met Zondag 1 niet verdraagt.

En als dus gezegd wordt, dat we om de enige troost te bezitten drie stukken moeten kennen: ellende, verlossing en dankbaarheid, dan wil dat vanzelfsprekend ook zeggen, dit is het enige inzake de ellende, het enige ten aanzien van de verlossing, het enige met betrekking tot de dankbaarheid.

Enige troost betekent: dit is de waarheid inzake de ellende, en al het andere is leugen; dit is de enige verlossing, en een andere is er niet; dit is de enige weg der dankbaarheid; zo moet het in de toekomst met ons leven, en anders niet! Ik wil maar zeggen: we moeten onszelf blijven in deze dagen, nu ieder om troost roept en velen troost bieden. Getroost-zijn, echt getroost-zijn, betekent altijd, dat we alleen staan; dat we scherp onderscheiden en resoluut kleur bekennen en de grens duidelijk aanwijzen: dit wel, en dat niet. Omdat het evangelie Gods exclusief is en zichzelf aanprijst met verwerping van alles wat mensen evangelie noemen, daarom zullen ook wij dus zeer exclusief moeten zijn, en alleen het Woord Gods moeten geloven met verwerping van alles wat daartegen strijdt. Wie de troost zoekt, zoekt het isolement en vindt de vijandschap der wereld.

Daar is slechts één troost: het exclusieve Christendom, dat bewust blijft bij *wat God openbaarde als de enige waarheid inzake*: 1. ellende. 2. verlossing. 3.

dankbaarheid.

[i] B. Holwerda, *De dingen die ons van God geschonken zijn* (Goes: Oosterbaan & Le Cointre N.V., 1953): pp. 9-12.